Europos LIETUVIS

Nr. 33 (2118) Londonas, 1990 m. rugpjūčio 31 d. XLIV

LIETUVOS DELEGACIJA DERYBOMS SU MASKVA

Rugpjūčio 21 d. Lietuvos Respublikos AT patvirtino aštuonių asmenų delegaciją deryboms su Sovietų Sąjunga.

Delegacijon paskirti keturi Lietuvos AT nariai ir keturi Vyriausybės nariai. Iš Aukščiausios Tarybos (AT) narių išrinkti AT pirmininkas Vytautas Landsbergis, pirmininko pavaduotojas Česlovas Stankevičius, seniūnas Aleksandras Abišalas ir Užsienio reikalų komisijos pirmininkas Emanuelis Zingeris.

Iš vyriausybės narių išrinkti Ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, Ministrės pirmininkės pavaduotojas Romualdas Ozolas, Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas ir Teisingumo ministras Pranas Kūris.

AT delegacijos sutartį patvirtino vienbalsiai — 90 už, penki susilaikė.

Dar lieka išspręsti delegacijos vado klausimą.

LIC

DR. K. BOBELIS JAV SENATO REIKALŲ KOMISIJOS PATARIAMAJAME KOMITETE

JAV Senatorius Connie Mack (FL), Senato užsienio reikalų komisijos narys, pakvietė dr. K. Bobelį — VLIKo pirmininką dalyvauti Senato užsienio reikalų patariamajame komitete (advisory team).

Senatorius Mack dėkoja dr. Bobeliui už patarimus užsienio reikalų politikos klausimais paskutinių metų bėgyje. Dr. K. Bobelis padėkojo senatoriui už pakvietimą ir sutiko patariamajame komitete dalyvauti.

ELTA

ESTŲ-SOVIETŲ SUSITARIMAS

Rugpjūčio 1 d. Maskvoje buvo pasirašytas estų-sovietų susitarimas pagal kurį Estijos vidaus reikalų ministerija tampa pavaldi tiktai Estijos respublikos vyriausybei, reiškia, galės veikti visiškai autonominiai nuo centrinės valdžios Maskvoje. Estijos vyriausybė, be to, prisiima visą atsakomybę už viešosios tvarkos palaikymą respublikos teritorijoje, įsipareigoja finansuoti vidaus reikalų ministerijos veiklą. Tam tikslui yra nustatytas 40 milijonų rublių metinis biudžetas. Pagal pasirašytąjį susitarimą, specialūs sovietų vidaus reikalų ministerijos daliniai galės būti panaudoti Estijos respublikoje tiktai estų vyriausybei įsakmiai paprašius. Susitarimą Maskvoje pasirašė Estijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Savisaar ir sovietų vidaus reikalų ministras Bakatinas. Savisaar atkreipė dėmesį, jog Estija yra pirmoji respublika pasirašanti tokio pobūdžio susitarimą su Maskva.

Taip pat Maskvoje Latvijos delegacija užbaigė dvi dienas užtrukusius pasitarimus su Rusijos federacijos valdžios atstovais. Pasitarimų tikslas buvo — parengti dirvą numatytom dvišalėm valstybinėm sutartim tarp Latvijos ir Rusijos federacijos. Abi pusės vieningai pažymėjo, kad pasitarimai buvę naudingi. Numatoma, kad šios savaitės pabaigoje Latvijos ir Rusijos federacijos atstovai vėl susirinks Jūrmaloje, Latvijoje.

VAT.R.

ŽUVO DR. VILIUS FIDLERIS

Rugpjūčio 10 d., arti savo namų, Deep River, Ontario, Kanadoje, auto avarijoje žuvo dr. Vilius Fidleris, atominės energijos inžinierius.

Šiais metais jis buvo laimėjęs atominių mokslų premiją.

Dr. Vilius Fidleris gyvenęs Anglijoje ir ten palikęs plačius pėdsakus LSS Anglijos Rajone ir Atominės jėgainės bandomojoje stotyje.

Nekrologą spausdinsime vėliau.

S.K.

LIETUVOS-RUSIJOS SUTARTIS

Derybų tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos Vyriausybių

KOMUNIKATAS

1990 m. rugpjūčio 15 d. įvyko derybos tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos vyriausybių. Jose dalyvavo Lietuvos Respublikos delegacija, vadovaujama Ministrės Pirmininkės K. Prunskienės, ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos delegacija, vadovaujama Ministrų Tarybos Pirmininko I. Silajevo.

Svarbiausias derybų tikslas — toliau plėtoti ekonominį ir kultūrinį bendradarbiavimą tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos. Šalys yra tos nuomonės, kad šio bendradarbiavimo plėtojimas padės kelti abiejų valstybių gyventojų gerovę.

Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacinės Socialistinės Respublikos vyriausybės susitarė, jog šis bendradarbiavimas bus vykdomas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos ir RTFSR Aukščiausios Tarybos priimtus sprendimus dėl Šalių valstybingumo statusų, siekiant palaikyti geros kaimynystės santykius ir vadovaujantis abipusiai naudingų ir lygiateisių ekonominių ryšių tikslingumu.

Derybų metu buvo pripažinta, jog santykiai tarp Šalių bus grindžiami vadovaujantis pagrindiniais tarptautinės teisės principais, o susitarimai tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos, taip pat su tuo susijusios teisės ir pareigos negali būti suprasti kaip Šalių įtraukimas į kokią nors valstybių sąjungą arba sandraugą.

Tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos pasirašytas susitarimas dėl prekybinių ir ekonominių ryšių 1991 metais. Šalys susitarė, jog yra tikslinga rengti sutartį dėl ilgalaikio ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo.

Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė **K. Prunskienė**

RTFSR Ministrų Tarybos Pirmininkas **I. Silajevas**

SUSITARIMAS

tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Rusijos Tarybų Socialistinės Respublikos Vyriausybės dėl prekybinių ir ekonominių ryšių 1991 metais

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos Vyriausybė (Toliau vadinama — Šalys):

siekdamos palaikyti geros kaimynystės santykius;

atsižvelgdamos į priimtus Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos ir RTFSR Aukščiausios Tarybos sprendimus dėl Šalių valstybingumo statusų;

vadovaudamosi tikslingumu gilinti abipusiai naudingus ekonominius ryšius lygiateisiškumo ir abipusės naudos pagrindu,

pasirašo šį tarpvyriausybinį Susitarimą

1 straipsnis

Šalys, atsižvelgdamos į susiklosčiusius tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos ekonominius ryšius ir santykius prekių mainų srityje, susitarė žaliavų, produkcijos ir prekių tarpusavio tiekimo 1991 metais apimtį išlaikyti paprastai 1990 metų dydžio.

2 straipsnis

Šalys susitarė grįsti tarpusavio santykius atitinkamomis sutartimis, susitarimais arba protokolais, kuriuos sudaro arba pasirašo, neviršydami savo kompetencijos, teritoriniai (municipaliniai) valdymo organai arba valstybinio valdymo organai, įmonės, organizacijos, įstaigos ir kiti ūkiniai subjektai. Nurodytieji ūkiniai subjektai visiškai atsako už savo įsipareigojimų vykdymą.

3 straipsnis

Šalys sieks išsaugoti, užmegzti ir plėtoti tiesioginius ūkinius ryšius tarp įmonių, organizacijų, įstaigų ir kitų ūkinių subjektų tarpusavio prekybos žaliavomis, produkcija, liaudies vartojamomis prekėmis ir paslaugų tiekimo srityje, atsižvelgiant į tai, jog bus pereinama prie rinkos santykių.

4 straipsnis

Šalys yra tos nuomonės, kad bendradarbiavime gali dalyvauti įmonės ir organizacijos nepriklausomai nuo nuosavybės formų. Šalims sutikus, bendradarbiavime gali dalyvauti įmonės ir organizacijos, nesančios respublikų teritorijoje, taip pat trečiųjų valstybių partneriai.

5 straipsnis

Šalys susitarė bendradarbiauti laikantis ekvivalentinių mainų principų, o atsiskaityti tarpusavyje 1991 metais pagal galiojančius kainoraščius ir sutartinėmis kainomis (x), kurios derinamos ir aptariamos atitinkamose sutartyse, susitarimuose arba protokoluose. Šalys susilaikys nuo veiksmų, kurie gali pakenkti vienos ar kitos Šalies ekonomikai.

Atsiskaitymų už parduodamas prekes ir teikiamas paslaugas tvarka nustatoma atskirose sutartyse, susitarimuose arba protokoluose.

6 straipsnis

Šalys susitarė per du mėnesius nuo šio Susitarimo pasirašymo dienos užbaigti sudaryti sutartis, pasirašyti susitarimus arba protokolus dėl ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo pagal

(Nukelta į 3 psl.)

KNYGOS LIETUVAI

Liepos 12 d. Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa pasiuntė 20 tonų knygų į Lietuvą.

Vykdydama savo „Knygos Lietuvai" projektą, Religinė Šalpa New Yorke rinko įvairios tematikos knygas, daugiausia mokslines, bet ir periodikos kaip pvz. National Geographic, Aidus, Ateitį ir kitų žurnalų komplektus. Pasiųsta ir pora Lietuvių enciklopedijos komplektų, įskaitant vieną Tautos fondo finansuotą.

Šiame krovinyje: matematikos, fizikos, kompiuterio bei kitų griežtųjų mokslų knygos; istorijos vadovai, politologijos, teisės ekonomikos leidiniai, religinė literatūra, teologijos ir filosofijos studijos, grožinė literatūra ir pan. Iš viso pasiųsta 1005 dėžių, daugiausia knygų ir liturginių reikmenų ir drabužių.

Knygas aukojo asmenys, organizacijos, bibliotekos ir universitetai iš New Yorko apylinkės. Stambesnių aukotojų tarpe: kun. Vladas Jaškevičius, S.J. iš Fordhamo universiteto, Tėvai Pranciškonai, prof. William Adams iš Pace Universiteto bei dr. E. Kučinskas, A. ir R. Razgaičiai, Vitalis Žukauskas, A. Samušis, Long Island universitetas, Ramutė Česnavičienė, Vida Panikienė, N. Y. Rovėnai ir „Knygos Lietuvai" vykdytoja — Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa.

Savo išleistų leidinių egzempliorius taip pat paaukojo: Lawyers' Committee for Human Rights, Institute for Democracy in Eastern Europe, Carnegie Council on Ethics and International Affairs in Ethnic Community Services.

Knygų adresatų tarpe: Vilniaus universitetas, Kauno Vytauto Didžiojo universitetas, Kauno ir Telšių seminarijos, pranciškonų vienuolynas Kretingoj, ateitininkai, skautai, Krikščionys demokratai, Lietuvos AT, Ministrų Žydų kultūros draugija, Caritas ir kt.

20 tonų konteinerį krovė Religinės Šalpos Štabas, savanoriai bei svečiai iš Lietuvos, o taip pat New Yorke koncertuojanti roko grupė BIX.

Užcinkuotas konteineris laivu plaukia į Hamburgą, iš ten sunkvežimiu bus gabenamas į Kauną, į Caritas būstinę.

LIC

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos būstinėje New Yorke pakuojamos suaaukotos knygos Lietuvai. Nuotrauka: A. Norvilo

LIETUVOJE

Tarybinių paminklų likimas

Liepos 31 d. Lietuvos vyriausybė nutarė įkurti nukeliamų tarybinio laikotarpio paminklinių skulptūrų ekspoziciją. „Ekspozicijai" vieta dar neparinkta.

Vyriausybė ragina savivaldybes susilaikyti nuo savavališkų veiksmų, perkeliant minėtas skulptūras ir primena, jog paminklų perkėlimo tvarka yra derintina su suinteresuotomis ministerijomis.

Nepaisant šio valdžios potvarkio, Kauno miesto Taryba nutarė nukelti „Keturių komunistų paminklą", stovėjusį parke prie Vytauto prospekto. Vykdant šį sprendimą, rugpjūčio 6 dieną paminklas buvo pašalintas. LKP pareiškė protestą.

Medicinos seserų fakultetas

Nuo naujųjų mokslo metų pradžios Kauno medicinos akademijoje steigiamas Medicinos seserų fakultetas, į kurį bus priimta daugiau kaip pusė šimto merginų. Per ketverius mokymosi metus jos įsigis aukštąjį medicininį išsilavinimą ir galės dirbti klinikose bei ligoninėse vyriausiomis medicinos seserimis.

Kaip Latvijoje ir Estijoje, į fakultetą bus priimamos vidurinių medicinos mokyklų auklėtinės, jau turinčios praktinio darbo gydymo įstaigose įgūdžių.

Susitikimas su Jelcinu

Liepos 27 d. Jūrmaloje, Latvijos pajūrio vasarvietėje, įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos Aukščiausiųjų Tarybų pirmininkų susitikimas su čia poilsiaujančiu Rusijos TFSR Aukščiausios Tarybos pirmininku Borisu Jelcinu

Susitikimo dalyviai nutarė nedelsiant pradėti rengti dvišales valstybines sutartis tarp Rusijos Federacijos ir kiekvienos iš Baltijos respublikų. Ryšium su tuo šalys nekels jokių išankstinių sąlygų.

Darbo įstatymo pakeitimas

Nuo rugsėjo 1 dienos Lietuvos Respublikos darbo įstatymo 52 straipsnis pakeistas tokiu būdu, kad darbininkų ir tarnautojų normalus darbo laikas įmonėse, įstaigose ir organizacijose bus ne ilgesnis kaip 40 valandų per savaitę.

Ruošiamas įstatymas, pagal kurį minimali darbininkų ir tarnautojų kasmetinių pagrindinių atostogų trukmė bus ne mažiau kaip 24 kalendorinės dienos.

Nutarta kaimo vietovėse gyvenantiems žemė ūkio įmonių darbuotojams ir pensininkams, jiems pageidaujant suteikti jų asmeniniam naudojimui iki 3 ha. žemės sklypus vienai šeimai. Į sklypų plotą neįskaitomos pastatų ir kiemo užimtos žemės.

Naujas Steigiamasis Seimas?

Grupė Lietuvos visuomenės veikėjų pasirašė atsišaukimą (paskelbtą „Respublikoje" liepos 31 d.), kuriuo jie kritikuoja Aukščiausios Tarybos ligšiolinę veiklą ir pasisako už „visapusiškai pasvertą, nuosaikų ekonominių ir socialinių reformų įgyvendinimą..." Atsišaukimo autoriai ragina Lietuvos piliečius pareikšti savo valią: atėjo metas rinkti Atkuriamąjį Seimą ir patikėti jam demokratiškosios Lietuvos pamatus.

Viena šį atsišaukimą pasirašiusių, rašytoja Vidmantė Jasiukaitytė, aiškina „Tiesoje" (VIII.9), kad nesantaiką tarp parlamento ir vyriausybės skatina „slaptosios TSRS žinybos, nes joms paranku matyti kuo silpnesnę Lietuvą." Prie skaldijiškos veiklos ji priskaito ir „Kovo 11-osios partijos" kūrimą, nes tas palieka privilegiją tik saujelei žmonių būti šio Akto šalininkais. Atkuriamojo Seimo idėja iškeliama tam atvejui, jei Lietuvos parlamento darbas nebetarnautų Lietuvos valstybingumo atkūrimui ir stiprinimui.

LIETUVOS KARO AVIACIJOS LIKVIDACIJA

Rašo
Edmundas Ganusauskas

IV

Iš B. Gustaitienės atsiminimų: „ANBO VIII, kuris buvo Fredos aviacijos dirbtuvėse pastatytas, buvo išmestas į kiemą, į darganą, lyg koks nereikalingas daiktas. Iš mūsų buto langų tas dirbtuvės kiemas matėsi. Antanas ilgai stovėdavo prie lango, su skausmu veide žiūrėdamas į savo gražiausią kūrinį. Kartą jis pasakė: „Kaip jie viską niekina! Kokie idiotai! Net nepasinaudoja tuo, kas taip vertinga!"

Sakoma, jog vėliau lėktuvas buvo išmontuotas, pakrautas ant platformos ir išvežtas nežinoma kryptimi.

„Lituanika II", kurią po transatlantinio skridimo iš Felikso Vaitkaus nupirko Lietuvos vyriausybė, o aviacijos dirbtuvių meistrai kuo kruopščiausiai suremontavo, buvo nuvilkta į Rekyvos poligoną ir pravertė sovietų sakalams kaip taikinys. O kur kiti buvusios karo aviacijos, Lietuvos Aero Klubo, civilinės aviacijos lėktuvai? Tokie klausimai savaime peršasi dabar, o tada, pačioje mūsų „laimės" pradžioje, jie apskritai negalėjo kilti — kilpa, apjuosusi žmonių gyvenimus, jau veržėsi. Areštantų dalia neaplenkė vadinamosios tautinės eskadrilės karininkų — 1941 m. birželio 15 d. buvo suimti, o netrukus ir išvežti į pačias šiauriausias imperijos platumas lakūnai Kostas Biknius, Petras Urbėtis, Antanas Navaitis, Balys Dabušis, Balys Morkūnas, Jonas Valys-Valevičius, Stasys Šeštokaitis, Juozas Martusas, aerodromo kuopos vadas Medardas Vasiliauskas, ginklininkas Viktoras Sakalas, gydytojas Antanas Janulis.

Lietuvos aviacijos kūrėjo ir jos ilgamečio vadovo generolo A. Gustaičio pėdsakai nutrūko Maskvoje, prie Butyrkų kalėjimo vartų. Tiktai po daugelio metų, 1968-aisiais, JAV gyvenanti generolo dukra Rasa pagaliau gavo brangią žinią: „Raudonojo Kryžiaus Tarptautinis komitetas ieškojo ir sužinojo, kad jis mirė 1941 m. spalio 16 d. Daugiau apie jį jokių žinių negalėjome gauti. Apgailestaujame, kad turime Jums pranešti šią liūdną žinią".

Pernai teko laikyti rankose kai kuriuos generolo A. Gustaičio bylos dukumentus. Nuosprendis paskelbtas 1941 m. liepos 7 d. 59-1 „a" straipsnis. Sušaudymas su turto konfiskavimu. Pagal šėtoniškas komisarų insinuacijas A. Gustaitis neva išdavė tėvynę. Kokiu būdu? Kokią tėvynę? Atsakymai — už žmogaus suvokimo ribų. O teisybė, matyt, paprasta. Tragiškas A. Gustaičio likimas — tai tik Lietuvos aviacijos likvidacijos tąsa. Logiška ir dėsninga. Jos kulminacinis taškas.

ATOMAZGA SAUGUMO KALĖJIME FAKTAI APIE GENEROLO ANTANO GUSTAIČIO LIKIMĄ

Apie Lietuvos karo aviacijos viršininko, konstruktoriaus, brigados generolo Antano Gustaičio likimą daugelį metų beveik nieko tikro nežinojome. Sklandė įvairios versijos apie nesėkmingą jo mėginimą pasitraukti į Vakarus 1941—jų metų pavasarį. Kalbėta, kad rudenį,frontui artėjant prie Maskvos, A. Gustaitis, buvo sušaudytas. Bene vienintelis dokumentas, pagal kurį galėjai nuspėti tragišką baigtį, buvo atsakymas į Kalifornijoje gyvenančios generolo dukters Rasos Gustaitytės laiškus: „... Raudonojo kryžiaus tarptautinis komitetas Jūsų tėvelio ieškojo ir sužinojo, kad jis mirė 1941 m. spalio 16 d. Daugiau apie jį jokių žinių negalėjome gauti."

Uždanga šiek tiek prasiskleidė pernai. Akies kraštu teko pamatyti kai kuriuos dokumentus. Pavyko susirasti ir žmogų, kuris atrodė, galėtų papasakoti apie tai, kaip prasidėjo finalinis A. Gustaičio veiksmas. Tačiau žmogus nepasakojo. Pasikišo po liežuviu tabletę, parodė gumbuotus, kažkada KGB rūsyje tiesintus pirštus. Atseit kalbėti per anksti. O šiemet dar nesimatėme. Užtat neseniai sužinojome — Maskva reabilitavo A. Gustaitį. Žinoma, tos absurdiškos indulgencijos prasmę suprasti sunku, lygiai kaip neįmanoma sveika galva suvokti šėtoniškų piktadaryščių, kurias vykdžiusi valstybė dabar kilniadvasiškai atleidžia savo aukoms. Tačiau tai — atskira tema, o šiuosyk — kai kurie tik dabar paaiškėję faktai iš paskutiniųjų A. Gustaičio gyvenimo dienų.

Po to, kai 1941 m. kovo 4 d. maždaug 19 val. 30 min. A. Gustaitį Šeštokų stotyje sulaikė pasieniečiai, įvykiai ėmė vystytis pagal nusistovėjusį saugumo scenarijų — sankcija areštui bei krata, nutarimas „kardomąja priemone parinkti laikymą sargyboje", kvotimas, akistatos. Visa tai — Kaune. Beje, orderį Nr. 4880, išduotą valstybės saugumo leitenantui Milovzorovui „suimti ir iškratyti A. Gustaitį", pasirašė pats LTSR vidaus reikalų liaudies komisaras. Kratos metu rasta be kita ko „geltono metalo laikrodis Nr. 38766, tokios pat spalvos žiedas, medalionas, grandinėlė, 927 tarybiniai rubliai ir 81 kap., šiek tiek Amerikos dolerių, Anglijos funtų, Vokietijos markių, įvairūs pažymėjimai bei leidimai. Pasas Z — 001425, karinis bilietas Nr. 3277, 15 lapų įvairių dokumentų, albumas su šeimos bei „aviacinėmis" nuotraukomis. Paskutinis 34 daiktų sąraše — kaklaraištis. Ta pačia kovo 7 d. datuoti ir paties A. Gustaičio ranka parašyti parodymai. Sumanymas pereiti sieną kilęs po to, kai teko išeiti iš karinės tarnybos. Iš pradžių tą mintį nugindavęs šalin, nes labai nenorėjo apleisti gimtosios žemės, tačiau ilgainiui atsirado naujos priežastys ir įspūdžiai, kurie paskatino ryžtis įgyvendinti sumanymą.

(Bus daugiau)

RELIGINĖS RADIO PROGRAMOS

Nuo šių metų sekminių per antrąją Lietuvos radio programą transliuojama nauja radijo valandėlė „Dievo Žodis" — kasdieniniai skaitymai". Ji perduodama kas rytą 7 val. Naujoji radijo valandėlė tai tartum rytinė malda — apmąstymas. Laida pradedama Vilniaus arkikatedros-bazilikos grigalistų lotyniškai atliekama „Tėve Mūsų" malda, skaitomos Šventojo Rašto ištraukos, kurias trumpai komentuoja kunigas Domininkas Valentis. Laida užbaigiama grigalistų „Ave Maria". Tikimasi šios religinės radijo laidos pakartojimo taip pat vakarais per pirmąją Lietuvos radijo programą. Laidas rengia grupė asmenų, tarp jų dailininkas Vaidotas Žukas, Marius ir Nida Norkūnai. Neseniai šioje radijo laidoje buvo paskelbtas grupės intelektualų, dvasininkų, kultūrininkų, dailininkų ir kitų pasirašytas atviras laiškas, kuriame kviečiama susirūpinti religinės kultūros atgaivinimu Lietuvoje, pakelti religinio meno lygį pagal lietuvių bažnytinio meno ir unikalaus religinio liaudies meno didžias tradicijas.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

„Lietuvių Dienų" iliustruotame birželio mėnesio žurnale rašo: Juozas Kojelis — Pastangos gauti 10 milijonų finansinę pagalbą Lietuvai (pasikalbėjimas su Angele Nelsiene, visuomenės ir politine veikėja); Alė Rūta — Skamba, skamba kanklės (Ištrauka iš premijuotos knygos „Mėlynojo karvelio šviesa"). Taip pat kiti autoriai rašo apie — Kada geriau tuščia vieta; Lietuvos prezidentas nominuotas Nobelio taikos premijai gauti; Ir atskrido juodas varnas...

Anglų kalbos skyriuje — Jurgio Gliaudos — Ikaro Sonata; Judith Martin — Kauno krepšinio komanda „Banga" Kansas mieste; John Carr — Lietuvos vienuolės (Nijolės Sadūnaitės) tikslas — apšviesti kitataučius apie tikrąją padėtį Lietuvoje ir Žemaitis atstovauja Kalifornijos valstiją Washingtone bei Įneštas projektas S. 2757 į Senato dienotvarkę, padėti Lietuvai (10.000.000 dol. suma).

Prenumerata — 20 dol. metams, Kanadoje — 30 dol. (Can.). Prenumeratas siųsti: Lietuvių Dienos, 464 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

XVII-TOJI VINCO KRĖVĖS LITERATŪRINĖ PREMIJA

Lietuvių Akademinis Sambūris Montraelyje jau septynioliktą kartą ruošiasi paskirti „Vinco Krėvės Literatūrinę Premiją" už grožinės lietuvių literatūros kūrinį, dar nepremijuotą ir išleistą 1986-1989 metais laisvajame pasaulyje.

Leidyklos arba patys autoriai prašomi siųsti bent du egzempliorius tais metais aukščiau apibudintų išleistų knygų, šiuo adresu: Algis Beniušis, 262 du Finistère, St. Lambert, Quebec, Canada J4S 1P6.

Autoriai ir leidyklos prašomi įsidėmėti, kad neatsiųstos knygos nebus svarstomos. Visos knygos turi būti atsiųstos iki Rugsėjo 15-tos, 1990.

Lietuvių Akademinis Sambūris Montraelyje (Kanadoje)

LITUANISTIKOS SEMINARAS

Rugpjūčio 5-19 dienomis Plane miestelyje, netoli Čikagos, JAV,vyko 16-sis universitetinio lygio lituanistikos seminaras. Seminaro programą sudaro lietuvių profesorių dėstomi aštuoni kursai. Šiemetinių kursų temos yra šios: lietuvių kalbos kirčiavimas, lietuvių poezija nuo Donelaičio iki Maironio, lietuvių romanas, moterys ir vyrai lietuvių kultūroje, 19-ojo ir 20-ojo amžiaus Lietuvos istorijos aspektai. Aštuntąjį kursą „Lietuva okupacijos laikotarpiu" dėstys svečias iš Lietuvos profesorius Vytautas Žalys. Visi kiti dėstytojai — Amerikoje gyvenantys lietuviai profesoriai, tarp jų Antanas Klimas, Rimvydas Šilbajoris, Ilona Maziliauskienė, Vytautas Kavolis, Rimas Krikščiūnas.

ŽALIAVOS IR NAFTA IŠ RUSIJOS

Lietuvos ir Rusijos federacijos ministrai pirmininkai, per susitikimą Maskvoje rugpjūčio 3 d., išreiškė vieningą pasiryžimą palaikyti ir išplėsti abiejų šalių santykius įvairiose gyvenimo srityse, ypač ekonominėje plotmėje, ir tuos santykius pagrįsti lygiateisiškumu. Buvo sutarta ekonominio bendradarbiavimo sutartį pasirašyti rugpjūčio 14-15 dienomis, kai Vilniuje lankysis Rusijos federacijos ministras pirmininkas Silaevas. Pagal šią sutartį, kaip pažymėjo premjerė Kazimiera Prunskienė, Lietuvai susidarys galimybė iš Rusijos federacijos betarpiškai įsigyti žaliavų ir naftos, parduoti Rusijai Lietuvos žemės ūkio produktus ir buitines prekes.

NĖRA CIGAREČIŲ

Sovietų Sąjungoje jaučiamas rūkalų trūkumas. Cigaretės buvo „sukilimo" priežastimi Gudijos sostinėje, sustabdžiusiai judėjimą pagrindinėje Minsko gatvėje, esančioje netoli vidaus reikalų ministerijos. Mat prie KGB pastato yra taip pat tabako parduotuvė. Rūkoriai susirinko šeštą valandą ryto, laukdami krautuvės atidarymo. Tačiau ji liko uždaryta, nes joje nebuvo cigarečių, tabako. Nežiūrint pardavėjų aiškinimo, kad šeši sunkvežimiai atvyksta į Minską su rūkalais, gyventojai užblokavo Lenino gatvę.

Volgograde 370 traktorių darbininkai pagrasino streiku, jeigu nebus sutvarkytas rūkalų klausimas. Panašūs vaizdai Sverdlovske, Permoje ir kituose miestuose.

Vokiečių spauda rašo, kad cigaretės pasirodė juodojoje rinkoje, kaip ir degtinė, dažnai atstodamos rublius. Estijoje cigarečių dėžutė kainuoja net 45 markes (Vokietijoje 4.20 m. Vienas svaras — 2.97 m.).

Kad Sovietų Sąjungos piliečiai turi stovėti eilėje prie rūkalų krautuvių — tai uždėtos Lietuvai blokados pasekmės, kadangi Vilniuje yra vienintelė visoje Sovietų Sąjungoje cigarečių filtrus gaminanti įmonė, bet ilgesnį laiką nedirbanti. Ir ne vien tik filtras yra kaltininkas: šešių mėnesių bėgyje Sovietų Sąjunga sumažino tabako importą iš Bulgarijos, sutaupydama 17 mln. rublių. Be to, Maskvos cigarečių fabrikas taip pat nurašytas ilgesniam remontui. Rūkoriai skundžiasi, kad „Pravdos" laikraščio popieriaus kokybė labai pablogėjo: popierius netinka „machorkos" ir „karaški" — supjaustytų tabako stiebelių sukimui.

K.B.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

DEMOKRATIJOS PO ARBATINĮ ŠAUKŠTELĮ

Labai ačiū už „E.L.". Norėdamas nors šiek tiek atsilyginti, siunčiu jums keletą pavyzdžių mūsiškės spaudos ir savo kūrinėlį. Jeigu yra kas iš Biržų, tegul pasidainuoja, prisimena jaunystę, pasiirstymus Širvenos ežere ir kt. (Laišką gavome, bet atskirai siunčiamų laikraščių ir kūrybos dar ne — Red.).

Šiek tiek apie „20 kapeikų". Lietuvos Aukščiausioji Taryba pripažino šį kūrinį amoraliu ir uždraudė. Taigi demokratijos galima tik po arbatinį šaukštelį...

A. Kuprys, Vilnius.

DOMISI LAISVĄJA SPAUDA

Nuoširdžiai dėkojame už siunčiamą laikraštį, kurį mums perduoda gerb. A. Kuprys.

Apgailestaujame, kad mus pasiekia ne pilnas komplektas. Vilniaus miesto centrinės bibliotekos skaitytojai labai domisi laisvąja spauda.

V. Gudaitis,
Vilniaus Centrinės Bibliotekos direktorius

LAIŠKAS IŠ KANADOS

...Į Lietuvą atskridau birželio 10 d. Tai pasakų kraštas! Blokada. Atrodytų, kad visas kraštas turėtų „burbėti" nepasitenkinimu. Įvyko visai atvirkščiai. Žmonės blokadą priėmė labai ramiai, prisiderindami prie esamų sąlygų. Štai, kad ir karšto vandens paskirstymas, kuris šildomas visam Panevėžio miestui. Vanduo paskirstytas dalimis taip, kad tris-keturias dienas šiltas vanduo gaunamas vienoje miesto dalyje, po to gauna kitas rajonas ir t.t.

Norėjau nusimaudyti. Sesuo šildė puode vandenį, kol prišildė reikiamą kiekį, nors dujų spaudimas buvo gerokai sumažintas. Tas viskas lietuvių buvo priimta be jokių piktžodžiavimų. Pasiruošta priimti visą tai ir dar daugiau, kad tik būti laisviems.

O tų laisvių šiuo metu labai daug. Nesijauti visai, kad esi okupuotame krašte. Eini kur nori, darai ką nori ir važinėji kur nori, kalbi ką nori. Policijos, galima sakyti, kaip ir nėra. Tiesa, matosi vienas, kitas. Žmonių, bet kuriuo laiku, pilnos gatvės. Visi skuba, daugumoj su krepšiais. Prekių „krautuvėlese" matosi ne kanadiškais kiekiais, bet jų yra, nes parduodama pagal talonus. Pastebėjau kiek vyriškų ir moteriškų rūbų bei batų, kurių kainos labai ir labai aukštos. Tai kooperatyvų gaminiai. Jie prašo kiek tik nori. Mano nuomone, tai ir bus ateities kainos, o atlyginimai turės pakilti, kada bus iš darbų atleista nereikalinga darbo jėga. Parduodama tik Lietuvos piliečiams. Nekalbantiems lietuviškai reikalingas pasas. Blokada... Automašinų pilnos gatvės. Rasta būdų benzino gauti, perkant jį net iš kariuomenės. Nuo maro, bado ir lietuviško šoferio — apsaugok mus Viešpatie! Tą kartoju daug kartų. Lekia kaip pasėlę, posūkiuose nemažina greičio. Šoferiui pirmenybė, važiuoja tau ant kulnų.

Dainų šventė. Iš Kauno važiuoju traukiniu. Pilnas vagonas. Tik pradėjus važiuoti — daina. Žinomas dainas dainavau ir aš. Ir taip iki Vilniaus. Čia priėjau prie geriausios dainininkės ir pradėkojau už priminimą Lietuvos, kurią palikau prieš 50 metu. „Mane išvežė 3 metukų" — buvo jos atsakymas. Pasirodo, tai buvę tremtiniai, važiuoja į Dainų šventę. Tai viena iš stipriausių ir patriotiškiausiai nusiteikusių žmonių dalis, kuri tiek iškentėjusi ir dabar pasiryžusi nenusileisti, nors tektų eiti per pačią peklą. Blokada jiems tai tik — atsiprašau — nusispjauti.

Vilnius lietuviškas, pilnos gatvės tautiniais rūbais moterų. Skamba lietuviškos dainos, nes kiekvienas ansamblis turi atskirą jiems paskirtą rajoną. Čia jie susėdę repetuoja, dainuoja, šoka. Atžygiuoja eisena su vėliavomis. Ant šaligatvio armėnų būrys dainuoja armėniškas dainas. *Priartėjus tautinei lietuviškai vėliavai armėnų vadas atsiklaupia ant kelių, savo durkliuką, ištrauktą iš makšties, padeda ant žemės. Kokios ovacijos!* (mano pabraukta — K.B.) Įsijungia į eisena visas jų būrys. Vilnius paskendęs lietuviškoj dainoj, jaučiamas kažin koks tai pakilimas, šventiška nuotaika. Kutena širdį. Policijos visai nesimato, tvarka be jokių priekaištų. Stebėtinas drausmingumas.

Pati Dainų šventė vyko tris dienas. Tai ne vien dainų, bet ir tautinių šokių šventė. Pirmąją dieną pasirodė tautiniai šokiai su atskirų ansamblių dainomis. Gan šaunus pasirodymas, nes ir oras buvo puikus, bet labai trūko kitoms dviem dienom. Lijo kaip iš kibiro.

„Dainų diena" vyko Vingio parke. Lietus. Ansambliai žygiuoja organizuotai į Vingio parką. Žygiuojame ir mes kartu. Minios žiūrovų. Pasigirsta — „tegyvuoja žemaičiai" ir t.t. Nors ir lyja, nuotaika pakili. Susirinko virš 30 tūkstančių choristų iš visos Lietuvos. Buvo mišrus, vaikų, moterų ir vyrų chorai. Programą paįvairino tautinis dūdų orkestras. Programa įvairi, dirigentai keičiasi, lietus lyja, miškas lietsargių. Žinomas dainas su choru dainuoja žiūrovai. Užimant vietas estradoje, choristai „užtraukia" žinomą visiems liaudies dainą. Dainuoja visas parkas. Lyja... šalta, ima drebulys, glaudžiamės viens prie kito, bet dainuojam. Kalba Landsbergis — plojimai. Užbaigiama „Lietuviais esame mes gimę". Žmonės nesiskirsto, bet dainuoja. Pagaliau pajudėjome išėjimo link. Ir vėl skamba daina. Juk Lietuva dainų šalis!

Vilnius — senamiestis, tai sostinės kevalas. Žiūrėjau iš bokšto — kur tas Vilnius randasi? Apstatytas iš visų pusių ir jo jau beveik nesimato. Vaikščiojau senamiesčio gatvėmis. Švarus miestas kaip ir kiti Lietuvos miestai. Daug restauruojama. Buvau užsukęs į Šv. Jono bažnyčią, kuri restauruota ir netrukus bus perleista tikinčiųjų globon. Nepažinau aš Vilniaus anksčiau, nes gyvenau tik 3 menėsius ir tai besislapstydamas nuo vokiečių. Aplankiau katedrą, kurią 1940 m. mačiau su gimnazijos ekskursija.

Grįžau prie kasdieninių darbų. Daržas apleistas, automašina griūva, senatvė spaudžia žemyn. Gal jau paskutinį kartą teko matyti Lietuvą? Oh, well...

K.B.

LIETUVOS RESPUBLIKAI REMTI PARAŠŲ RINKIMO VAJUS

Iš Valijoje gyvenančių M. ir A. Surblių gauta parašų skrajukė ir laiškelis:

Mes grąžiname peticiją. Čia nėra daug lietuvių, bet mus parėmė mūsų bičiuliai Valijoje.

M. ir A. Surbliai, Valija

VISUS KVIEČIA Į MOKYKLĄ

Lietuva kviečia po įvairius kraštus išblaškytus savo vaikus!

Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija, norėdama suteikti lietuvių kilmės moksleiviams palankias sąlygas, gyvenantiems už respublikos ribų, mokytis gimtąja kalba, pažinti savo tautos kultūrą, papročius, istoriją, nacionalines tradicijas,

Vilniuje steigia respublikinę internatinę mokyklą „Lietuvių namai".

Į internatinę mokyklą (I-XII klases) kviečiami mokytis lietuvių kilmės (7-17 metų, gyvenantys už Lietuvos ribų moksleiviai.

Stojantieji pateikia šiuos dokumentus: pareiškimą (tėvų, globėjų), gimimo liudijimą (originalą), išeito mokslo ir sveikatos pažymėjimus. Priimami ir nemokantys lietuvių kalbos.

Moksleiviai išlaikomi valstybės.

Dokumentai priimami nuo gegužės 30 d. Išsamesnė informacija teikiama: 232030 Vilnius, Dzūkų 43, tel. 69-51-73, 69-54-73.

Gerb. Tėveliai, jei turite pažįstamų, giminių, draugų, bendradarbių, kurie norėtų, kad jų vaikai mokytųsi Lietuvoje praneškite Jiems!

Lietuvos Respublikos Kultūros ir švietimo ministerija

PASMERKĖ IRANĄ

Latvijos respublikos vyriausybė, sekdama daugelio pasaulio kraštų pavyzdžiu, paskelbė pareiškimą, kuriuo kviečia Iraką atitraukti savo kariuomenę iš Kuweito. Latvija, pažymima pareiškime, pati ne kartą patyrė svetimų valstybių agresiją, todėl gerai žino, kokias nelaimes neša svetima okupacija. Latvijos vyriausybė, smerkdama Irako įvykdytą ZKuweito invaziją, drauge reiškia savo solidarumą teisėtai Kuweito valdžiai.

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Tautos Šventės Minėjime Derbyje, rugpjūčio 8 d., dalyvaus dvi menininkės iš Lietuvos: solistė Sigutė Trimakaitė (stovi) **ir pianistė Audronė Kiseliūtė.**

Šių metų LSS Europos Rajono 41-joje vasaros stovykloje dalyvavo viešnios iš Lietuvos: LSS Seserijos Vyriausia Skautininkė v.s. Alina Dvoreckienė (iš dešinės), **s. Jūratė Beseckaitė ir vyr.sk. Kristina Kišerauskaitė. Su jomis savaitę Londone praleido** (iš kairės) **DBLS-gos CV narė s. Vida Gasperienė.** Nuotrauka: ELR

DBLS-gos Centro Valdybos nariai posėdžiauja: (iš kairės) **J. Alkis, P. Kamarauskas, A. Kuliukas,** (iš dešinės) **E. Šova ir V. Gasperienė. Už jos matosi DBLS-gos Tarybos atstovas H. Gasperas.** Nuotrauka: G. Šovos

KOMENTARAS APIE EUROPOS LIETUVIŲ STUDIJŲ SAVAITĘ

Jau 37-tą kartą lietuviai ir svečiai iš kitų kontinentų susirinko į Europos lietuvių studijų savaitę. Šiais metais studijų savaitė įvyko rugpjūčio 5-12 dienomis Einsiedeln, Šveicarijoje ir buvo rengiama Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės, vadovaujamos Narcizo Prielaidos. Šios savaitės kasmet vyksta skirtingose Europos valstybėse.

Studijų savaitės per eilę metų pastoviai rengiamos, jau tapo, kaip ir tradicinė Europos lietuvių kultūrinė-politinė šventė, kurioje rimtai, intelektualiai ir objektyviai nagrinėjami įvairūs lietuvių veiklos, tiek užsienyje, tiek Lietuvoje, socialiniai, kultūriniai tarpusavio bendradarbiavimo, politiniai ir kiti veiksmai.

Nors studijų savaitės ir nėra gausios dalyvių skaičiumi (vidutiniai dalyvauja 100-150 žmonių), bet rimtai, kultūringai pristatytos paskaitos, gyvi objektyviai kritiški sprendimai, veiklos įvertinimai bei pasiūlymai iššaukdavo gan didelį, ne tik dalyvių, bet ir bendrai pasaulio lietuvių susidomėjimą ir teigiamą įvertinimą.

Ypatingai didelę įtaką, naują veiklos vertinimą bei naują ateities kelią pasiūlė pereitais metais Gotlando saloje įvykusi studijų savaitė.

Čia pirmą kartą Lietuvos ir išeivijos istorijoj buvo pakviesti prelegentai iš abiejų geležinės uždangos pusių (tada ji dar nebuvo nugriauta). Joje dalyvavo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (V. Landsbergis, K. Motieka), Lietuvos kultūrinio judėjimo (C. Kudaba, A. Buračas), Lietuvos Laisvės Lygos (A. Terleckas), Lietuvos komunistų partijos (J. Paleckis), ir laisvojo pasaulio pagrindinių lietuvių organizcijų VLIKo (dr. K. Bobelis) ir PLB (I. Lukoševičienė) atstovai. Studijų savaitė praėjo labai atviroje, nuoširdaus išsikalbėjimo dvasioje, siekiant surasti pagrindą ir ryšį visiems lietuviams bendrai dirbti pilnam Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. Čia visi turėjo progos ir laiko pilnai išdėstyti savo mintį ir atsakyti į visus iškilusius klausimus. Tolerancija, taktas ir noras vieniems kitus suprasti dominavo studijų savaitės prelegentų ir dalyvių širdyse. Išvadoje buvo paskelbtas istorinis komunikatas — kad visų lietuvių aukščiausias ir pagrindinis tikslas yra laisvos nepriklausomos Lietuvos atstatymas.

Liūdna ir gaila, kad Gotlando dvasioje pradėtas, įvairiai galvojančių ir veikiančių, bet to paties tikslo siekiančių, lietuvių bendradarbiavimas buvo sužeistas ir užgautas Einsiedelne. VLIKo atstovai nebuvo pakviesti nei prelegentais, nei oficialiai studijų savaitėje dalyvauti, nors buvo anksti paleistas gandas, kad VLIKas neremia studijų savaitės Šveicarijoje. Net kuomet dr. Kriaučeliūnas pranešė dr. Dargužui-Hofer apie VLIKo atstovų dalyvavimą, jie nebuvo į programą įtraukti, nors kitiems atvykusiems buvo rasta vietos ir laiko programoje. Nežiūrint tokio elgesio VLIKo atstovai A. Venskus, T. Blinstrubas ir E. Bartkus dalyvavo ir finansiniai parėmė studijų savaitę.

Ypatingai nekultūringa, netaktiška ir užgauli buvo PLB pirmininko dr. V. Bieliausko paskaita, bandanti suskaldyti tarp veiksnių bendradarbiavimą, įnešusi bereikalingą disonansą dalyvių tarpe. V. Bieliauskas, matyt norėdamas pridengti savo veiklos nesekmes ir jo su kitais pradėtus ginčus, šią paskaitą paskyrė pasmerkti ir palaidoti VLIKą. VLIKo įgaliotinis Europoje A. Venskus pareiškė viešą protestą prieš tokį grubų PLB pirmininko pasielgimą ir Europos lietuvių skaldymą. Gaila, kad VLIKo atstovas T. Blinstrubas, gavo tik 3 minutes atsakyti į apie valandą trukusią paskaitą ir tai po kelių dienų. Čia pacituojame keletą jo minčių:

Negavęs kartu su E. Bartkum progos atsakyti į VLIKui padarytą nuvertinimą ir pasiūlymą užsidaryti ar likviduotis, tai priimu kaip linksmo pobūdžio arba anekdotinius bei nerealius troškimus. Nesuprantu, kodėl prelegentui reikėjo vykti į Šveicariją paberti jo mintis. Gi mums teko keliauti apie 4430 mylių jas išgirsti. Jei prelegento atstovaujama politinė grupė VLIKe nusilpo ir nepajėgia atlikti savo uždavinių, tai kodėl kitos 14 VLIKą sudarančių grupių irgi turi likviduotis. Nesuprantu iš kokio tautinio solidarumo, kuris yra Bendruomenės pagrindas, vienos garbingos organizacijos vadovas norėtų iš lietuviško gyvenimo ir veiklos išjungti kitą organizaciją arba jų sambūrį. VLIKas turi visuomenės pasitikėjimą, tai geriausiai rodo jo veikla ir gausus aukomis visuomenės rėmimas. Taigi, prašyčiau poną PLB pirmininką nelaukti VLIKo „artimos mirties" ir į savo biudžetą VLIKo pinigų dar neįtraukti".

Mes patariame, kad PLB pirmininkas ateityje kalbėdamas, bet kokia proga, rimčiau pagalvotų ką ir kaip reikia sakyti ir kas yra mūsų priešas. Po šios paskaitos studijų svaitės nuotaika buvo nejauki ir reikia apgailestauti, kad svečiai iš Lietuvos buvo įvelti į šį PLB pirmininko netaktą.

Kitos paskaitos ir diskusijos, nors ir buvo kontroversinės, bet gerbė kitų nuomones ir galvoseną.

Tikimės, kad sekančiose studijų savaitėse, vėl grįš rimtis ir pagarba visiems lietuviams ir jų organizacijoms.

ELTA

LIETUVOS-RUSIJOS SUTARTIS

(Atkelta iš 1 psl.)

žemiau nurodytas kryptis (pavedant šį darbą atitinkamiems vyriausybiniams organams):

mainų svarbiausiųjų rūšių produkcija ir gamybos žaliavomis srityje — tarp Lietuvos Respublikos meterialinių išteklių ministerijos ir RTFSR valstybinio materialinio techninio respublikinių ir regioninių programų aprūpinimo komiteto, RTFSR valstybinio ekonomikos komiteto;

mainų liaudies vartojamomis prekėmis srityje — tarp Lietuvos Respublikos prekybos ministerijos ir RTFSR prekybos ministerijos;

finansų srityje — tarp Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir RTFSR ryšių, informatikos ir kosmoso ministerijos;

transporto srityje (xx) — tarp Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ir RTFSR transporto ministerijos;

mokslo ir technikos srityje — tarp Mokslo ir studijų departmento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir RTFSR valstybinio mokslo ir aukštųjų mokyklų reikalų komiteto;

statybos ir architektūros srityje — tarp Lietuvos Respublikos statybos ir urbanistikos ministerijos ir RTFSR valstybinio architektūros ir statybos komiteto;

žemės ūkio ir žuvininkystės, žemės ūkio žaliavų perdirbimo srityje — tarp Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir RTFSR žemės ūkio ir maisto produktų ministerijos;

pramonės srityje (xx) — tarp Lietuvos Respublikos pramonės ministerijos, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir RTFSR pramonės ministerijos;

ekologijos srityje — tarp Gamtos išteklių departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir RTFSR valstybinio ekologijos ir gamtos išteklių naudojimo komiteto;

medicinos ir sveikatos apsaugos srityje —tarp Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir RTFSR sveikatos apsaugos ministerijos;

kultūros ir švietimo srityje — tarp Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos ir RTFSR kultūros ministerijos, RTFSR šveitimo ministerijos;

teisėsaugos veiklos koordinavimo srityje — tarp atitinkamų Lietuvos Respublikos ir RTFSR teisėsaugos organų;

gyventojų migracijos srityje — tarp Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ministerijos ir RTFSR darbo ministerijos;

ekonominių ryšių su užsieniu srityje — tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ekonominių ryšių su užsieniu departamento ir RTFSR ekonominių ryšių su užsieniu ministerijos.

7 straipsnis

Šalys susitarė, jog ūkiniai subjektai jiems teikiamą pagal sudarytas sutartis produkciją disponuoja savo nuožiūra.

8 straipsnis

Šalys susitarė keistis sąrašais prekių ir paslaugų, kurių išvežimą teritoriniai (municipaliniai) valdymo organai, įmonės, organizacijos, įstaigos ir kiti ūkiniai subjektai turi derinti su kompetetingais Šalies eksportuotojos organais.

9 straipsnis

Siekdamos apsaugoti vidaus rinką ir neleisti varžyti gyventojų interesų apsirūpinant būtiniausiomis prekėmis, Šalys susitarė laiku informuoti viena kitą apie mažmenių ir superkamųjų kainų pakeitimus, taip pat vidaus rinkos reguliavimą kitomis formomis, derinti savo veiksmus, numatyti bendras priemones, įgalinančias užkirsti kelią visokiems ūkinių subjektų mėginimams pakenkti vienos iš Šalių interesams.

Šalys paveda savo kompetentingiems organams parengti šių priemonių įgyvendinimo mechanizmą.

10 straipsnis

Šalys yra tos nuomonės, jog būtina sudaryti bendrą darbo komisiją ekonominio bendradarbaivimo programos projektui rengti, numatant jame toliau plėtoti šiuos ryšius remiantis lygiateisiškumu ir abipuse nauda perėjimo prie rinkos santykių sąlygomis. Užbaigti rengti nurodytosios programos projektą 1991 metų pirmam pusmetyje.

11 straipsnis

Šalys susitarė sukurti duomenų apie sudarytas sutartis ir jų vykdymą banką.

12 straipsnis

Šalys pripažino, kad santykiai tarp jų bus grindžiami laikantis pagrindinių tarptautinės teisės principų, o susitarimai tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos vyriausybių, taip pat susijusios su tuo teisės ir pareigos negali būti suprasti kaip Šalių įtraukimas į kokią nors valstybių sąjungą arba sandraugą.

Šis Susitarimas įsigalioja nuo jo pasirašymo momento.

Susitarimas surašytas Vilniuje dviem egzemplioriais, kiekvienas jų lietuvių ir rusų kalbomis, kurių abu turi vienodą galią, ir pasirašytas 1990 m. rugpjūčio 15 d.

Už Lietuvos Respublikos vyriausybę
Lietuvos Respublikos Ministrė
Pirmininkė **K. Prunskienė**
Už Rusijos Federacinės Socialistinės Respublikos Vyriausybę
RTFSR Ministrų Tarybos
Pirmininkas **I. Silajevas**

(x) Atsižvelgiant į Šalių interesus, remiantis atskirais susitarimais, gali būti atsiskaitoma ir pasaulinėmis kainomis.

(xx) Atitinkamos sutartys, susitarimai ir protokolai iš RTFSR pusės gali būti sudaromi ir pasirašomi atsižvelgiant į RTFSR liaudies deputatų I suvažiavimo nutarimą „Dėl RTFSR teritorijoje esančių organizacijų valdymo funkcijų atskyrimo".

LIC

LIETUVOS SĄJŪDIS ORGANIZUOJA SUVAŽIAVIMĄ

Rugsėjo 22-23 dienomis Vilniuje Sąjūdžio Seimo taryba organizuoja savivaldybių Sąjūdžio deputatų suvažiavimą.

Preliminarinis suvažiavimo programos projektas.

1. Ekonominė reforma ir savivaldybių ateitis: a) savivaldybių kompetencija ir turtas; b) savivaldybių biudžetas.
2. Sąjūdis savivaldybėse.
3. Pilietinės savivaldos vystymas.
4. Savivaldybė provincijoje. Veikla opozicijoje: dalyvauja savivaldybių Sąjūdžio deputatai, Sąjūdžio tarybų atstovai, tarybų atsakingi sekretoriai. Iki rugsėjo 15 d. laukiame pranešimų tezių.

Rengiantis šiam suvažiavimui organizuojama: 1. Rugsėjo 7-9 d. Molėtuose, poilsio namuose — pasitarimas-seminaras „Sąjūdis ir savivalda". Tai turėtų būti laisvos diskusijos, neformalus bendravimas, ruošiantis suvažiavimui, aptariant Sąjūdžio veiklos organizavimo problemas. Kviečiame po 2-3 suinteresuotus atstovus iš rajonų ir miestų Sąjūdžio tarybų. Norintys dalyvauti turi registruotis iki rugsėjo 11 d. Vilniuje, Sąjūdžio sekretoriate. 2. Rugsėjo 15 d. II LS Seimo sesija „Sąjūdis ir savivalda".

Lietuvos Sąjūdžio sekretoriatas

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Rugsėjo 3 — Mokslo metų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Rugsėjo 16 — 15.30 val. Ekumeninės pamaldos St. Barnabas katedroje, Derby Road, Nottingham. Organizuoja Group for the Re-emerging Nations of Europe (Greene).

Spalio mėn. 6 d. Wolverhamptone įvyks DBLS Tarybos Posėdis-Suvažiavimas.

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

Spalio 28 — 16 val., Albert Hall, Nottingham, Tarptautinis koncertas. Organizuoja: „Greene".

Spalio 26-28 — Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

AUKOS SPAUDAI

M. Mockus — 15.00 sv.
D. Stephens — 5.00 sv.
P. Miknėnas — 10.00 sv.
A. Kutka — 10.00 sv.

Aukojusiems nuoširdžiai dėkojame

DERBYJE

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS IR METINIS LIETUVIŲ SĄSKRYDIS

Šių metų Tautos šventės minėjimas ir Britanijos lietuvių sąskrydis įvyks rugsėjo 8 d., lenkų klubo patalpose, Kedleston Road, Derby, 18.30 val. punktualiai.

Programos meninėje dalyje dainuos mišrus tautinis choras, šoks tautinių šokių grupė, gros kanklininkės, pasirodys jaunieji menininkai. Po meninės programos gera kapela gros bendriems šokiams.

Minėjime bei sąskrydyje dalyvaus Derby miesto burmistras Councillor Chadwick su žmona, Lord Lieutenant of Derbyshire Col. Peter Hilton su žmona, Mr. G.D. Purnell ir kiti aukšti svečiai. Be jų dalyvaus vietos spaudos atstovai.

Šventės metu veiks skautų ir jaunimo parodėlė. Aukos bus renkamos tik vienam fondui.

Visus tautiečius ir svečius, iš arti ir toli, jaunus ir ne taip jaunus, maloniai kviečiame į šį įdomų renginį gausiai suvažiuoti, pasigrožėti lietuvišku menu ir pasisvečiuoti savųjų tarpe.

Svarbi žinia — Tautos šventės minėjime dalyvaus dvi menininkės iš Lietuvos: solistė Sigutė Trimakaitė ir pianistė Audronė Kiseliūtė.

DBLS Derby skyriaus valdyba
ir DBLS CV Kultūrinis komitetas

PAMALDOS

Nottinghame — rugsėjo 2 d., 11.15 val., Židinyje. *Pamaldas laikys svečias iš Vilniaus kun. V. Aliulis.*

Birminghame — rugsėjo 2 d., 15 val., A.A. Martyno Linkevičiaus paminklo šventinimas Brandwood kapinėse 15.30 val. Pamaldos Šv. Onoje, 96 Bradford Str. *Bus svečias iš Lietuvos kun. V. Aliulis.*

Bradforde — rugsėjo 2 d., 12.30 val.

Nottinghame — rugsėjo 8 d., 8 val. Židinyje.

Nottinghame — rugsėjo 9 d., 11.15 val., Židinyje, *Šiluvos ir Tautos* sventės proga.

Eccles — rugsėjo 9 d., 12.15 val.

AUKOS TAUTOS FONDUI

A. Kutka ir P. Miknėnas po 10.00 sv.
A. Bulevičius ir V. Gelezinis po 5.00 sv.

Nuoširdžiai dėkoja.

TFA D. Britanijoje

AUKOS LIETUVOS RAUDONAJAM KRYŽIUI (LITHUANIAN RELIEF)

Bradfordo Pavergtųjų Tautų savaitės užbaigimo proga. Koncerte, įvykusiame Ukrainiečių salėje, Legrams Lane, 1990.VII.22 d., Lietuvos Raudonajam Kryžiui buvo surinkta 174.00 sv. auka.

BRITISH-LITHUANIAN RELIEF FUND FOR CHILDREN IN LITHUANIA

Gautos šios aukos: 150.00 sv. — Petras Leonavičius (fondo valdybos pirmininkas); 10.00 sv. — Vincent O'Brien; po 5.00 sv. — Mrs. Mary Deritis, Petras Bulaitis.

Sekmadienį, rugpjūčio 19 d., Lietuvių Šv. Kazimiero klubo lankytojai suaukojo 40.00 sv.

„E.L." Nr. 31 pranešimo kronikoje įsivėlė klaida: vietoje — J.M. Bliudžius 100.00 sv., turi būti J.M. Liūdzius 100.00 sv.

Iš Lietuvos gauta 17 laiškų su prašymais iš pavienių asmenų, ligoninių ir Bendrijos „Vilties", kuri rūpinasi sutrikusio intelekto vaikų gerbūviu bei sveikata.

Prašymus svarsto fondo valdybos nariai ir Londone viešintis dr. Linas Solominas iš Vilniaus Respublikinės vaikų klinikinės ligoninės.

Fondo valdyba prašo daugiau aukų, jas prašome siųsti: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania, 21 The Oval, Hackney Road, London E2 9DT.

S.K.

LONDONE

LONDONO LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SUSIRINKIMAS

Visiems Londono lietuvių parapijos nariams pranešame, kad parapijos susirinkimas įvyks rugsėjo 1 d., šeštadienį, 17 val., parapijos Svetainėje, 21 The Oval, Hackney Road, London E2.

Susirinkime bus svarstomi aktualūs ir svarbūs parapijos reikalai, liečiantieji parapijos ateitį.

Visi kviečiami dalyvauti.

Klebonas ir Parapijos Taryba

ŠV. MARIJOS GIMIMO IR TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 9 d. Londono lietuvių parapija savo Šv. Kazimiero šventovėje iškilmingomis šv. Mišiomis šves-minės Šv. Mergelės Marijos Gimimo ir Tautos Šventę. Ši šventė šiais metais yra ypatinga, nes sueina 60 metų nuo Tautos Šventės įvedimo, 560 metų nuo Vytauto Dižiojo pramatytos karūnacijos, kuri turėjo įvykti Šv. Marijos Gimimo šventėje. Tada Vilniaus iškilmių dalyviai mintyse kartojo: — Lietuva karalystė, Vytautas karalius!

Londono ir jo plačių apylinkių lietuviai kviečiami gausiai šiose iškilmėse dalyvauti, jungtis bendroje maldoje su laisvėjančiais broliais ir sesėmis mūsų brangioje Tėvynėje Lietuvoje. Tebūna ta diena, Vienybės diena, su savo tauta, prie gintarinių Baltijos krantų.

BRABFORDE

IŠVYKA Į DERBY

Visiems norintiems važiuoti į Tautos Šventės minėjimą Derbyje pranešame, kad rugsėjo 8 d., 14 val. iš Bradfordo išvažiuos autobusas. Norintieji važiuoti renkasi prie Vyties klubo patalpų.

Kelionė nemokamai. Autobuso išlaidas apmoka Bradfordo lietuvių Vyties klubas.

R. Grybas, *Klubo sekretorius*

MANČESTERYJE

DU GIMTADIENIAI

Rugpjūčio 11 d. klubo sekretorius Stasys Lauruvėnas, rugsėjo 8 d. sulaukęs 70 metų amžiaus, ir klubo baro vedėjas Antanas Bendžius, sulaukęs 67 metų, ML klube surengė šaunų jubiliejinį balių-pobūvį, kuriame dalyvavo daug jų draugų bei pažįstamų ir 4 svečiai iš Lietuvos.

Abu sukaktuvininkai dalyvauja organizacinėje ir visuomeninėje veikloje: S. Lauruvėnas yra kelių organizacijų sekretorius, filatelistas ir prisideda prie A.L. Biuletenio leidimo; A. Bendžius yra kelių organizacijų narys ir klubo baro vedėjas — jo vaišingumą yra patyrę visi apsilankę iš Lietuvos, tokiu būdu jis ir ML klubas yra gerai žinomi ir prisimenami visoje Lietuvoje.

Juos gimtadienio proga pasveikino klubo pirmininkas A. Podvoiskis, ramovėnų pirmininkas K. Murauskas ir klubo vice-pirmininkas H. Vaineikis. Perpjaunant jubiliejinį tortą, kurį iškepė B. Kupstienė, visi jiems sugiedojo Ilgiausių metų ir pakėlė tostą už jų sveikatą. Abiem įteiktos visų pasirašytos sveikinimo kortelės, taip pat ir asmeniškos.

Pobūvis pakilioje nuotaikoje nusitęsė iki vėlaus laiko.

Šių sukakčių proga, visi nuoširdžiai sveikinome jubiliatus ir linkėjome geros sveikatos, saulėtos nuotaikos bei sėkmės gyvenime ir darbuose.

A. P-kis

BRADFORDO LIETUVIŲ VIEŠNAGĖ

Rugsėjo 18 d. į ML klubą viešnagėn atvyko Bradfordo „Vyties" klubo surengta ekskursija. Toks abiejų klubų bendravimas — vienų pas kitus atsilankymas — vyksta jau eilė metų. Šį kartą jiems buvo eilė atvykti pas mus. Atvyko 34 žmonės, jų tarpe keli iš Lietuvos. Juos prie klubo durų pasitiko klubo pirmininkas, valdybos ir klubo nariai. Jie buvo priimti ir pavaišinti. Su jais atvyko dvi jaunos dainininkės iš Lietuvos, kurios padainavo keletą lietuviškų dainų, žinomoms dainoms pritarė visi. Abiejų klubų valdybos aptarė bendrus reikalus, ypač aktualus buvo Lietuvai paramos klausimas. Jų valdyba ML klubui padovanojo gražų, didelį sieninį laikrodį, už dovaną padėkojo klubo pirmininkas A. Podvoiskis. Ši dovana mums visad primins Bradfordo lietuvius ir „Vyties" klubą.

Atėjus vėlam laikui, svečiai išvyko į namus su viltimi kitais metai vėl pasimatyti.

A. P-kis

KARALIENĖS ELZBIETOS II „GARDEN PARTY"

Advokatas Martin Wright su žmona Aldona Pukštyte-Wright buvo pakviesti į Karalienės Elzbietos II „Garden Party" (priėmimą), kuriame jie dalyvavo liepos 24 d., 16-18 val., Karalienės Rūmų (Buckingham Palace) sode, Londone.

LIETUVIAI SPORTININKAI GRĮŽO NAMO

Lietuviai sportininkai-invalidai po sėkmingų rungtynių vasaros Olimpiados specialiose žaidynėse Glasgowe, grįždami į Vilnių, liepos 27 d. atskrido į Londoną. Juos čia pasitiko Londono lietuvių Šv. Kazimiero klubo valdybos nariai Viktorija Puidokienė ir S. Kasparas. Visi sportininkai-invalidai ir juos lydėję vadovai buvo linksmi ir entuziastingi. Jų vadovas Algirdas Vitkauskas teigė, kad pagaliau padėti stiprūs pamatai Lietuvos sportininkams užsienyje. Pabendravę daugiau nei tris valandas ir apsidalinę mažomis dovanomis, lietuviai sportininkai-invalidai išskrido į Lietuvą. Išsiskiriant buvo pasižadėta, kad po keturių metų vėl susitiksime pakeliui į vasaros Olimpiadą Dubline, Airijoje.

S.K.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

AUKOS SKAUTŲ STOVYKLAI

Lietuvių Šv. Kazimiero klubas Londone, per klubo pirmininką s.v. S Kasparą, su geriausiais linkėjimais skautams ir iš Lietuvos Skautų Sąjungos atstovams stovykloje, atsiuntė 89.25 sv. dosnią auką. Aukojo: O. ir N. Žvirbliai 20.00 sv.; J. Pakalnis 10.00 sv.; K. Drungilas, B.H. Kasparas jnr., P.J. Taujanskai, V. Milvydas, B. Butrimas ir N.G. po 5.00 sv.; P. Gudiškis ir E.L. po 3.00 sv.; B. Černienė, M. Masteikienė, K. Millar, J. Dirvonskis, B. Banevičius, V. Žukas, S. Simalis, B. Narbutis, P. Karvelis, V. Velička po 2.00 sv.; V. Dumbliauskas, V. Lapinskas, K. Blažys po 1.00 sv. ir P. Urbonas 25 penus. Mieliems londoniškiams, kurie kas metai nepailstamai remia skautaujantį jaunimą, taip pat aukų rinkėjui broliui S. Kasparui, nuoširdi padėka.

Stoke-on-Trent DBLS-gos skyrius per B. Puodžiūnienę suaukojo skautams 25.00 sv. Aukojo: J. Povilavičius 15.00 sv.; B. Puodžiūnienė 4.00 sv.; K. Kamarauskas, P. Balnys ir Vl. Dargis po 2.00 sv. Mielai Bronei už aukų rinkimą ir visiems aukotojams skautiškas ačiū.

M. ir K. Barėnams didelė padėka už 25.00 sv. auką, tiesioginiai įteiktą LS Seserijos Vyriausiai Skautininkei ir jos palydovėms.

Padėka mūsų rėmėjui H. Vaineikiui už 10.00 sv. auką ir geriausius stovyklaujantiems linkėjimus bei saulėto, šilto oro, ką mes ir turėjome, o taip pat skautiškas ačiū ir lietuvių skautų bičiuliui, anglų skautininkui J.H. Booth iš Derby, kuris kartu su sveikinimu stovyklautojams atsiuntė ir 10.00 sv. auką.

Skautiška padėka visiems aukotojams, kurie laike stovyklos asmeniškai įteikė stovyklai paremti aukas. Dr. K. Valteris 30.00 sv.; G. Cornish 25.00 sv.; H. Pilcher 20.00 sv.,; Lenkevičius 20.00 sv.; S. Karalevičius, S. Bosikis, A. Waterman po 10.00 sv.; L. Valentinienė ir G. ir B. Zinkai po 5.00 sv. **v.s. S.B. Vaitkevičius**

LSS Europos Rajono Vadas

ŠKOTIJOJE

„AUŠRA" TARPTAUTINIAME ŠOKIŲ FESTIVALYJE

Liepos 8 d iš įvairių kraštų rinkosi šokėjai Tarptautiniam Festivaliui, Glasgowe, kuris yra 1990 m. Europos Kultūros Miestas. Festivalyje dalyvavo iš Vokietijos, Maltos, Ispanijos, Anglijos, Greenlandijos ir Škotijos kultūrų atstovai. Škotijos lietuvius atstovavo „Aušros" tautinių šokių grupė, kuri pašoko penkis šokius: Noriu miego, Kalvelį, Žemaitišką, Grandskverą ir Kepurinę. Visiems lietuviški tautiniai šokiai labai patiko. Daug kas domėjosi lietuviškais tautiniai rūbais ir klausinėjo apie Lietuvą. Tautinių šokių šokėjams, kurie nesigailėjo laiko ir pastangų priklauso visų mūsų padėka. „Aušros" šokėjai yra šie: Mark Poutney, Ivonne, Nicola, Anna, Christina ir Maureen.

Katriutė Rugienienė

SOVIETINIS FEDERALIZMAS, TAUTYBIŲ KLAUSIMAS IR EKONOMINĖ DECENTRALIZACIJA

Rugsėjo 11-13 dienomis, Leicesteryje Rytų Europos temomis vyks paskaitos, kurias skaitys prof. Bronstein, iš Tartu Universiteto, prof. Vares, Estijos Mokslų Akademijos narys ir kitų Baltijos respublikų garsūs akademikai. Taip pat paskaitas skaitys sovietologai iš Didžiosios Britanijos, Vakarų Vokietijos ir JAV-jų.

Norintieji daugiau informacijų prašomi kreiptis: The Secretary, The Centre for Federal Studies, University of Leicester, LE1 7RH, Tel. 0533 522706. Fax 153 522200

Z. JURAS VYKSTA Į LIETUVĄ

Rugsėjo mėn pradžioje Z. Juras prekybiniais reikalais vyksta į Lietuvą. Jis apsistos Vilniuje, Pionierių 3-2. Tel. 626666. Z. Juras dalyvaus Vilniaus Universiteto ruošiamoje Pasaulio Lietuvių Verslininkų konferencijoje.

Z. Juras vykdamas į Lietuvą sutinka tarpininkauti tiems, kurie turi reikalų Lietuvoje, o taip pat ir tiems, kurie norėtų savo giminėms už užsienio valiutą ką nors Lietuvoje nupirkti.

Baltic Stores & Co., 11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB.

PASAULYJE

Pilsudskis Londone, bet Vilnius lieka Lietuvoje

Lenkija paskyrė naują ambasadorių Londone Tadeuš de Virion, kuris pradėjęs eiti savo pareigas, pagerbdamas prieškarinę Lenkiją, iškabino buvusio egzilinio prezidento grafo Raczynski ir buvusio karo vado gen. Anders portretus. Jis taip pat prie frontinių laiptų, šalia erelio, pastatė maršalo Pilsudskio biustą, kurio širdis, kaip žinoma, tebėra palaidota Vilniuje. Vienas Anglų laikraštis rašydamas apie Baltijos Tarybos darbus, paliečia ir Vilniaus reikalą. Rašo, kad Baltijos Taryboje irgi yra nesutarimų ir kai korespondentas paklausė lietuvį, kuris smerkęs pokarinį Europos padalinimą, ar jis norėtų grįžti prie prieškarinių sienų ir atiduoti Vilnių Lenkijai, jis būk tai nieko neatsakęs. Tas pats korespondentas pastebi, kad nors visos trys Baltijos valstybės siekia to paties tikslo, jos viena kitai nėra draugiškos, pvz., lietuviai priekaištauja Latvijai ir Estijai, kurios įsileido perdaug rusų.

Ar Lenkija tebėra katalikiška?

Iki šiol buvo manoma, kad Lenkija yra giliai katalikiškas kraštas, pasauliui net popiežių išauginęs. Todėl buvo stebimasi, kai tikybinių pamokų įvedimas Lenkijoje susilaukė didelį pasipriešinimą. Dar blogiau, kad toks nutarimas buvo padarytas ministro parėdymu, be parlamento sutikimo ir todėl baiminamasi, kad vėl gali sugrįžti diktatoriška tvarka. Dėl religijos, sakoma, kad ji klestėjo prie komunizmo todėl, kad buvo tautinių jausmų išraiška, o dabar Lenkijai esančiai nepriklausomai, labai sumažėjo bažnyčias lankančiųjų skaičius. Nežiūrint to, katalikų Bažnyčia Lenkijoje laikoma pagarboje už pasipriešinimą komunizmui ir rusifikacijai.

Ar vienybėje galybė?

Persijos įlankos konflikte arabų valstybės pasidalino tarp Irako ir Vakarų. Dauguma rikiuojasi Vakarų pusėje, bet Libija, Jemenas ir PLO (palestiniečių organizacija) pasisako už Iraną. Dalinai Iranui pritaria ir Jordanas, kurio karalius Hussein bando laviruoti tarp Vakarų, kuriems jis simpatizuoja, ir Irako, nuo kurio prekybos priklauso Jordano likimas.

Irako prezidentas Saddam Huseinas grasindamas panaudoti užsieniečių įkaitų priedangą kariškai jautriose srityse ir laikyti juos ten prieš lėktuvų puolimus, išjudino visas 12 Europos Bendruomenės valstybių pasmerkti Iraką, o taip pat įspėti jį, kad už tokį elgesį atsakomingais bus laikomi ne vien vadai, bet ir paprasti kareiviai, kurie prisidės prie tokių nežmoniškų darbų. Bendruomenės vadai nutarė laikyti savas ambasadas Kuwait valstybėje, nežiūrint, kad Irakas įsakė ambasadas uždaryti ir diplomatus perkelti į Bagdadą. Po šitų žygių kai kurios Europos valstybės pažadėjo pasiųsti nacionalinius karinius dalinius padėti JAV ir Britanijos kariams apginti Pietų Arabiją, o gal net išvaduoti Kuwait.

Prezidentas Saddam Husein bando susivienijusius kraštus suskaldyti, pažadėdamas leisti kai kurių valstybių piliečius iš Irako išvažiuoti ir tas valstybes nuteikti savo naudai.

Neramu Pietų Afrikoje

P. Afrikoje vyksta kovos tarp dviejų juodųjų sektų: ANC (Afrikos Tautinio Kongreso), kuriam vadovauja tos organizacijos vice-prezidentas Nelson Mandela ir kur daugumą narių sudaro Xhosa sektos nariai, ir vado Mogosuthu Buthelezi vadovaujama Inkatha organizacija, kurios nariais yra Zulu genties sekėjai. Per trumpą laiką buvo nužudyti 400 negrų. Tos dvi gentys jau nuo seniai kovoja viena su kita. Nežiūrint raginimų, Mandela nesutinka tartis su Buthelezi, kuris siekia daugiau teisių savo pasekėjams derybose su P. Afrikos vyriausybe, dėl pilnos demokratijos įgyvendinimo toje šalyje. Buthelezi kaltina ANC esančia komunistine organizacija, nes ir dabar tos organizacijos vadovybėje vyrauja komunistai. Artimiausiu Mandelos bendradarbiu yra lietuviškos kilmės komunistų vadas Slovo.

Pūva grūdai Rusijoje

Sovietų Sąjungoje yra įvestas duonos normavimas, kai tuo tarpu, po gero derliaus grūdai pūva laukuose, nes nėra priemonių ir kam juos nuimti.